herpy

GEKONY

Northern leaf-tailed gecko

Saltuarius cornutus

Saltuarius cornutus to duży, nocny gekon liściastoogonowy z lasów deszczowych północno-wschodniego Queenslandu w Australii. Skóra przypomina korę porośniętą porostami i jest pokryta spiczastymi guzkami, ogon jest szeroki i liściowaty, a palce zamiast lamelek mają pazury. Wymaga chłodnych warunków i jest gatunkiem dla doświadczonego hodowcy.

Rodzina: Carphodactylidae Dawna nazwa: *Phyllurus cornutus; Gymnodactylus cornutus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**14 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy i las górski**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 80 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**20-24 °C**
Temperatura w nocy	**15-19 °C**
Wilgotność	**55-100%**
UVB	**Niewymagane**
Zimowanie	**10-16 °C** 8-13 tygodni
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**18-48 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**2-4**
Inkubacja	**90-110 dni** przy 21-28 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Saltuarius cornutus to duży, spłaszczony gekon o trójkątnej głowie, wąskiej szyi i długich, cienkich kończynach. Grzbiet pokrywają spiczaste guzki i to do nich nawiązuje epitet gatunkowy: *cornutus* znaczy po łacinie "rogaty". Rysunek skóry z szarych, brązowych i zielonkawych plam przypomina korę porośniętą porostami, a zwierzę trudno dostrzec, gdy siedzi nieruchomo na pniu. Ogon jest szeroki i liściowaty. W odróżnieniu od większości gekonów gatunek ma na palcach pazury i nie ma lamelek.

Ciało osiąga do około 14 cm długości od pyska do kloaki, a ogon może mieć około 8 cm szerokości. Gatunek opisano w 1892 roku jako *Gymnodactylus cornutus*, później zaliczano go do rodzaju *Phyllurus*, a w 1993 roku otrzymał obecny rodzaj *Saltuarius*. Nazwę rodzajową można przetłumaczyć jako "strażnik lasu". Epitet gatunkowy stosowano wcześniej do zbioru kilku populacji, które obecnie przypisano do innych gatunków, więc starsze opisy mogą dotyczyć zwierząt należących dziś do innych gatunków *Saltuarius*.

W razie zagrożenia gekon wygina grzbiet, unosi ogon i macha nim na boki, aby odciągnąć uwagę od głowy. Może też otworzyć pyszczek i zaatakować z syczeniem. Ogon łatwo odpada i odrasta, ale nowy ogon jest szerszy i bardziej płaski, ma inny kolor i krótki koniec.

Gatunek jest rzadko spotykany w terrariach i nie istnieje udokumentowana instrukcja hodowli właśnie dla *S. cornutus*. Rozdziały o hodowli opierają się więc na doświadczeniach z bliskimi krewnymi, czyli *Saltuarius salebrosus* i *Phyllurus platurus*.

Występowanie i środowisko

Saltuarius cornutus żyje w północno-wschodnim Queenslandzie w Australii. Miejscem typowym są góry Bellenden Ker koło Cairns, a gatunek opisano także z okolic Mount Bartle Frere. Trzon zasięgu leży w tropikalnych lasach deszczowych regionu Wet Tropics między Cooktown a Townsville.

Starsze przeglądy wymieniają cztery odrębne populacje, m.in. na Półwyspie Jork i aż po Stanthorpe i południowo-wschodni Queensland. Populacje te przypisano obecnie do innych gatunków, podobnie jak informacje dotyczące Nowej Południowej Walii. Mapa pokazuje więc tylko obszar północny. Stwierdzenia poza nim mogą być błędnymi zapisami lub zwierzętami oznaczonymi według starszego, szerszego ujęcia *S. cornutus*.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Saltuarius cornutus to nocny gatunek nadrzewny z lasu deszczowego. Siedzi na pniach drzew i skałach, gdzie dzięki skórze jest niemal niewidoczny, i jest aktywny nocą oraz w chłodnych warunkach, gdy wiele innych gadów odpoczywa. Starsze opisy, obejmujące także populacje południowe, podają tropikalny i ciepły umiarkowany las deszczowy oraz wilgotny las sklerofilowy, zwykle powyżej 750 m n.p.m. Nie wyjaśniono, jaka część tego przedziału wysokości dotyczy populacji z Wet Tropics.

W lasach górskich jest chłodniej niż na nizinach, a powietrze jest wilgotne przez większą część roku. Dokładny rytm temperatury i wilgotności w siedliskach gatunku nie jest udokumentowany. Gekon zjada duże stawonogi, takie jak karaczany, równonogi i pająki. Samice składają jedno lub dwa jaja o pergaminowej skorupce w płytkim gnieździe przykrytym liśćmi i ziemią, a we wspólnym gnieździe znaleziono do 14 jaj od kilku samic.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para *Saltuarius cornutus* potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 40 × 80 cm (długość × szerokość × wysokość), a najlepiej większego, ponieważ zwierzę jest duże i żyje na pniach.

Urządź je pionowymi kawałkami sztywnej kory i kilkoma gałęziami, aby zwierzę mogło poruszać się po całym terrarium. Gekony siedzą na gałęziach lub korze, a kryjówki na ziemi nie są potrzebne. Jako podłoże wystarczy 1 cm drobnego piasku lub piasku zmieszanego z włóknem kokosowym, ale dla samic, które mają składać jaja, potrzebne jest głębokie podłoże do składania jaj (zob. rozmnażanie). Terrarium musi mieć dobrą wentylację z otworami zarówno u góry, jak i u dołu, aby powietrze krążyło, a nie stało i nie pleśniało.

TEMPERATURA

Gatunek pochodzi z chłodnego lasu górskiego. Utrzymuj w terrarium 20-24 °C w dzień i 15-19 °C w nocy.

Największym zagrożeniem jest ciepło. Dłuższe utrzymywanie się temperatur sporo powyżej 30 °C jest dla rodzaju śmiertelne, a *S. cornutus* znosi prawdopodobnie jeszcze mniej. Słabe źródło ciepła jest potrzebne tylko wtedy, gdy pomieszczenie jest zimne; może dawać najwyżej 32 °C i w okresie chłodnym musi być wyłączone na noc. Trzymaj terrarium z dala od bezpośredniego słońca, a w ciepłe dni zraszaj je, aby temperatura spadła o stopień lub dwa.

Chłodny okres spoczynku jest stałym elementem hodowli. Zob. rozmnażanie.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna się wahać. Dokładnie zraszaj terrarium wieczorem, co najmniej trzy razy w tygodniu, aby wilgotność wzrosła do blisko 100 %, i pozwól jej spaść do około 55-60 % między zraszaniami, żeby kora i podłoże mogły przeschnąć. W okresie spoczynku zraszaj terrarium co wieczór, aby zwierzęta mogły pić krople wody, a wilgotność nie spadała zbyt nisko.

Podłoże nie może być stale mokre, bo powoduje to pleśń i problemy skórne. Nieodpowiednia wilgotność może prowadzić do problemów z linieniem, na które narażone są wszystkie gatunki z tego rodzaju.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i za dnia się ukrywa, więc UVB nie jest konieczne dla *Saltuarius cornutus*, ale słabe światło w ciągu dnia przy stałym rytmie dobowym jest naturalne. Nie używaj mocnych lamp punktowych ani kolorowego oświetlenia nocnego i utrzymuj w terrarium ciemność w nocy. Terrarium musi mieć zacienione miejsca, a bezpośrednie słońce nie może na nie padać.

Jeśli mimo to stosujesz słabe światło UVB, zawsze daj zwierzęciu możliwość schronienia się w cieniu.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gatunek żywi się dużymi stawonogami, takimi jak karaczany, równonogi i pająki, a w terrarium sprawdzają się zwykłe owady karmowe, takie jak świerszcze i karaczany. Karm trzy razy w tygodniu poza okresem spoczynku; w okresie spoczynku zwierzęta nie jedzą (zob. rozmnażanie). Owady mogą być najwyżej wielkości głowy zwierzęcia.

Regularnie oprószaj pokarm wapniem i multiwitaminą i podawaj tylko dwa do trzech owadów na zwierzę przy każdym karmieniu, aby nie utyły. Ogon służy do magazynowania tłuszczu i jest dobrym wskaźnikiem kondycji zwierzęcia. Resztki usuń następnego ranka.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Saltuarius cornutus to spokojny, skryty i nocny gatunek, który za dnia siedzi nieruchomo na korze. Nie jest to zwierzę do brania na ręce, a podnoszenie może je stresować. Ogranicz manipulowanie do minimum i nigdy nie chwytaj za ogon, który zwierzę odrzuca.

W naturze zwierzęta widuje się nocą często pojedynczo, ale za dnia kilka może dzielić tę samą szczelinę. Trzymaj je w parach lub małych grupach, z tylko jednym samcem na terrarium. Obserwuj zwierzęta i rozdziel je, jeśli jedno staje się większe lub dominuje nad drugim.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają u nasady ogona wyraźne zgrubienie hemipenisów, którego samice nie mają. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku od 18 miesięcy do 4 lat. Gatunek rośnie powoli, więc lepiej liczyć się z górną granicą i do rozmnażania przeznaczać tylko w pełni dorosłe zwierzęta w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie wywołuje chłodny okres spoczynku trwający dwa do trzech miesięcy. Najpierw głodź zwierzęta przez tydzień przy niezmienionej temperaturze, a następnie obniżaj temperaturę dzienną o 2-3 stopnie dziennie do 10-16 °C. W okresie spoczynku zraszaj codziennie; zwierzęta nie jedzą. Po tym okresie podnoś temperaturę przez tydzień do normalnej i wznów karmienie.

Wyjmij zwierzę z okresu spoczynku, jeśli straci więcej niż kilka gramów. Kopulacje obserwuje się rzadko.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jedno lub dwa jaja naraz, najczęściej dwa, i 2-4 zniesienia w sezonie w odstępach około miesiąca. Składanie jaj zaczyna się dopiero późno w sezonie. Samica wykopuje gniazdo w wilgotnym podłożu, składa jaja pośrodku i je zakopuje.

Zapewnij samicy głębokie podłoże do składania jaj z wilgotnego torfu lub włókna kokosowego, o głębokości 8-10 cm, które się zbija, ale nie jest mokre. Nigdy nie może wyschnąć. Samica może siedzieć na gnieździe i go pilnować. Po złożeniu jaj wygląda na szczuplejszą, a dwa białe owale widoczne przez brzuch znikają.

INKUBACJA

Wyjmij jaja z gniazda i inkubuj je w mieszance perlitu i wody w proporcji 1:1 wagowo. Inkubuj w 21-28 °C, najlepiej w chłodniejszej części zakresu, poniżej 25 °C, ponieważ wysoka temperatura może zabić zarodki.

Wyklucie następuje po 90-110 dniach, zależnie od temperatury. Wpływ temperatury na płeć nie został wyjaśniony.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode liniejają niemal zaraz po wykluciu. Trzymaj je w małym terrarium, np. 15 × 15 × 25 cm, urządzonym jak dla dorosłych, z ręcznikiem papierowym jako podłożem i kawałkiem kory korkowej jako kryjówką. Zraszaj co drugi dzień i zaoferuj pierwszy pokarm 2-3 dni po wykluciu; niektóre młode zaczynają jeść dopiero po około dziesięciu dniach.

Podawaj małe owady, nie większe niż głowa zwierzęcia, oprószone wapniem i multiwitaminą, i tylko dwa do trzech na zwierzę. Młode jedzą niewiele przez pierwsze tygodnie, a potem dobrze przybierają. Rodzeństwo z jednego wylęgu można zwykle trzymać razem, ale rozdziel je, jeśli jedno staje się większe lub dominuje. Gatunek rośnie powoli.

Zdrowie i częste błędy

Większość problemów wynika z warunków klimatycznych. Typowe błędy to:

- Zbyt wysokie temperatury, zwłaszcza w upalne letnie dni. Dłuższe utrzymywanie się temperatur sporo powyżej 30 °C jest dla rodzaju śmiertelne, a *S. cornutus* znosi prawdopodobnie jeszcze mniej. Utrzymuj terrarium w chłodzie i cieniu.
- Zbyt suche powietrze, które powoduje problemy z linieniem, gdy resztki skóry zostają na palcach i końcu ogona.
- Stale mokre podłoże i stojące powietrze, które powodują pleśń i problemy skórne.
- Niedobór wapnia, jeśli pokarm nie jest oprószany wapniem i witaminami.
- Utrata masy w chłodnym okresie spoczynku. Wyjmij zwierzę z tego okresu, jeśli traci na wadze, i odbuduj jego kondycję.

Ogon jest dobrym wskaźnikiem kondycji zwierzęcia, ponieważ magazynuje tłuszcz. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub wygląda na osłabione.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.